

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра міжнародних економічних відносин

**РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи**

**на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.030503 міжнародна економіка**

**Ефективність зовнішньоекономічної діяльності промислового
підприємства приладобудівної галузі (на прикладі ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-
ПРИЛАД»)**

Виконавець:

Студенка ФМЕ, гр. 43

Невідома Крістіна Юріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., професор кафедри МЕВ

Козак Юрій Георгійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Розвиток ефективної зовнішньоекономічної діяльності є суттєвим фактором підвищення ефективності господарської діяльності як на рівні окремих підприємств, так і в масштабах усієї країни. Ефективна зовнішньоекономічна діяльність сприяє підвищенню міжнародної конкурентоспроможності українських товарів, відтворенню експортних можливостей країни, формуванню оптимальної структури експорту й імпорту, залученню іноземних інвестицій. Недостатнє техніко-економічне обґрунтування ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств призводить до їх збитковості. Для підприємства при виході на світовий ринок важливо сформулювати чітку якісну та кількісну оцінку ефективності зовнішньоекономічної діяльності. Отже, важливою умовою успішного функціонування підприємства в умовах розвитку зовнішньоекономічної діяльності є вироблення методичних підходів оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності.

Мета дослідження. Метою дослідження є розробка теоретичних та практичних засад ефективності зовнішньоекономічної діяльності промислового підприємства приладобудівної галузі ТОВ «Телекард-Прилад».

Завдання дослідження:

- визначення економічної сутності поняття «зовнішньоекономічна діяльність»;
- аналіз факторів і умов зовнішньоторговельної діяльності підприємства в галузі приладобудування;
- визначення методик оцінки ефективності зовнішньоторговельної діяльності підприємств;
- здійснення аналізу сучасного стану зовнішньоторговельної діяльності ТОВ «Телекард-Прилад»;
- здійснення SWOT аналізу чинників зовнішньоторговельної діяльності ТОВ «Телекард-Прилад»;
- розробка заходів оптимізації організаційної структури управління зовнішньоторгівельною діяльністю підприємства ТОВ «Телекард-Прилад»;
- розробка заходів вдосконалення маркетингової стратегії як засобу підвищення ефективності зовнішньоторговельних операцій ТОВ «Телекард-Прилад»;
- розрахунок прогнозованого доходу та економічного ефекту для ТОВ «Телекард-Прилад» від експортних операцій на подальші три роки.

Об'єктом дослідження є зовнішньоекономічна діяльність ТОВ «Телекард-Прилад».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів ефективності зовнішньоекономічної діяльності.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження становлять наукові розробки вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів. При написанні дипломної роботи були використані наступні методи дослідження: загальнонаукові методи: синтез, аналіз, порівняння, абстрагування, конкретизація, а також спеціальні методи

наукових досліджень: методи економічного аналізу, метод логічного узагальнення, таблично-графічні методи, абстрактно-логічний і системно-структурний аналіз; порівняльний аналіз і групування; розрахунково-аналітичний метод.

Інформаційна база дослідження Для написання роботи було використано такі джерела інформації як навчальні посібники, підручники, монографії, публікації у періодичних виданнях, матеріали звітності підприємств, матеріали науково-практичних конференцій, електронні ресурси. Також довідковою базою є нормативно-правові акти України, аналітичні та статистичні матеріали ТОВ «Телекард-Прилад».

Публікації.

1. Невідома К.Ю. Оцінка ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства: Вироблення методичних підходів / К.Ю.Невідома - Ювілейний Збірник наукових робіт за підсумками студентської наукової конференції МІНУЛЕ, СУЧАСНЕ, МАЙБУТНЄ, Випуск 9. – 2019. – Т. 2. – С. 299-303.

2. Невідома К.Ю. Аналіз ефективності використання оборотних активів ПАТ «Львівська кондитерська фабрика «Світоч»» / К.Ю.Невідома - Збірник науково-практичних статей. Одеський національний економічний університет. Обліково-економічний факультет (кафедра економічного аналізу). – 2019. – Р. 2. – С. 146-150.

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури та додатків. Загальний обсяг роботи складає 88 сторінок. Робота включає 16 таблиць, 11 рисунків, список використаних джерел, додатки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретико-методичні основи дослідження ефективності зовнішньоторговельної діяльності підприємств»* розглянуто теоретичні основи поняття «зовнішньоекономічна діяльність підприємства», проведено узагальнення факторів впливу на розвиток зовнішньоторговельної діяльності та розглянуто основні методики оцінки ефективності ЗЕД підприємства.

У другому розділі *«Аналіз ефективності зовнішньоторговельної діяльності ТОВ «Телекарт- Прилад»* зроблений комплексний аналіз показників фінансової, господарської, зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «Телекард-Прилад» зроблено SWOT-аналіз діяльності ТОВ «Телекард-Прилад» для реалізації наявних можливостей і протистояння загрозам та виявленню внутрішніх недоліків підприємства.

У третьому розділі *«Шляхи підвищення ефективності зовнішньоторговельної діяльності ТОВ «Телекард-Прилад»* запропоновано заходи щодо оптимізації організаційної структури управління зовнішньоекономічною діяльністю ТОВ «Телекард-Прилад», а також заходи для вдосконалення маркетингової стратегії як засобу підвищення ефективності зовнішньоторговельних операцій ТОВ «Телекард-Прилад»; розраховано прогностні обсяги доходу та економічного ефекту від експортних операцій для ТОВ «Телекард-Прилад» на подальші три роки.

ВИСНОВКИ

Таким чином проведене дослідження дозволило розробити теоретичні та практичні засади розвитку ефективності зовнішньоекономічної діяльності промислового підприємства приладобудівної галузі на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад» можемо зробити висновки:

1. Зовнішньоекономічна діяльність є одним із важливих чинників стабільного розвитку національного господарства країн світу, який визначається як сукупність організаційно-економічних, виробничо-господарських і оперативно-комерційних функцій підприємства відповідно до зовнішньо-економічних зв'язків держави, пов'язаних з виходом підприємства на зовнішній ринок та участю в зовнішньо-економічних операціях, напрямки, форми та методи якої узагальнюються відповідно до процесу виробництва згідно із цілями та задачами підприємства щодо його функціонування та розвитку на міжнародному ринку.
2. Фактори, що мають вплив на організацію зовнішньоекономічної діяльності підприємств, можна поділити на дві групи: зовнішні та внутрішні. До внутрішніх чинників відносять: масштаби зовнішньоекономічної діяльності; витрати; складність продукції; досвід; контроль. До зовнішніх чинників підприємств відносять: економічна свобода; конкуренція; економіко-політичний стан у державі; ризики.
3. Проведений аналіз теоретико-методичних підходів щодо класифікації факторів впливу на ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємства свідчить про їх різноспрямованість, різнорівневість та різнохарактерність впливу. Підсумовуючи проаналізовані думки різних авторів щодо факторів, які впливають на ефективність зовнішньоекономічної діяльності, нами виділені класифікаційні ознаки авторів Гайченя М.А. і Д. Фоменок, С. Дадалко.
4. ТОВ «Телекарт-Прилад» є провідною компанією України в сфері розробки та виробництва електроприладів та радіоелектронної апаратури побутового та спеціального призначення. Вона спеціалізується на створенні унікального програмного забезпечення для кожного приладу. На підприємстві діє система якості виробництва, що відповідає міжнародним вимогам ISO 9001.
5. Зовнішньоекономічна діяльність «Телекарт-Прилад» на зовнішніх ринках представлена у формі зовнішньої торгівлі (експорту та імпорту), а також участю у міжнародних виставках, ярмарках. Найбільшою статтею імпорту є деталі та комплектуючі для виробництва готової продукції, а найголовнішим партнером з імпорту є Китай. В експорті переважають лічильники, безконтактні карти, ліфтові термінали, прилади для покращення інфраструктури міста. За географічною структурою експорту, найбільше підприємство співпрацює з країнам СНД (зокрема Білорусь, Казахстан, Узбекистан, Молдова).
6. Аналіз показників господарської діяльності свідчить про стабільне збільшення валового прибутку ТОВ «Телекарт-Прилад» протягом останніх трьох років 2016-2018рр, проте разом з цим спостерігається збільшення кредиторської заборгованості та ненормативні показники фінансовою стійкості, що говорить про нераціональне використання заводом власних ресурсів та наявність потреби вдосконалення виробничо-збутових механізмів. Для досягнення позитивного

ефекту підприємству необхідно максимізувати внутрішні можливості, воно повинне забезпечити собі технологічну та економічну ефективність не нижче галузевої.

7. Виходячи з проведених розрахунків, можна зазначити, що ефективність здійснення зовнішньоторговельних операцій у звітному 2018 році в порівнянні з 2017 роком зросла. Отримані в процесі розрахунків коефіцієнти ефективності експорту, альтернативний коефіцієнт ефективності експорту, коефіцієнт ефективності імпорту – більше одиниці, що свідчить про ефективність діяльності підприємства.
8. Одним з найбільш перспективних напрямків вивчення ефективності зовнішньоторговельної діяльності підприємства є факторний підхід. Для ТОВ «Телекарт- Прилад» було проведено розрахунок та оцінку факторів, що позначаються на вартісних та кількісних показниках виконання експортних контрактів. Негативний вплив мав фактор зменшення кількості покупців що знизив ефект від експорту на 15826,83 тис грн.
9. Підприємству необхідно вдосконалити систему управління економічною та зокрема зовнішньоекономічною діяльністю для більш чіткого контролю зовнішньоторгових операцій, що дасть змогу своєчасно реагувати на зміни у середовищі діяльності підприємства.
10. Серед організаційних заходів була запропонована зміна структури управління на лінійно-функціональну. Вона простіша в керуванні, має чіткий розподіл обов'язків між працівниками відділу. Кожен відділ на підприємстві виконує задачі, що були йому поставлені, при чому вони повинні вирішуватися в обговорений термін часу.
11. В основі модернізації маркетингової стратегії підприємства «Телекарт- Прилад» лежить оптимізація його маркетингового комплексу – продукту, ціни, місця на ринку та системи просування.
12. У випускній роботі винесено пропозицію щодо прийняття участі в міжнародній виставці «China Electronics Fair» (Ченгу, Китай). Міжнародні виставки є найбільш ефективним інструментом вивчення кон'юнктури, пошуку потенційного споживача, встановлення ділових контактів, коопераційних зв'язків, налагодження ділового співробітництва, підбору потенційних інвесторів та ін. Під час проведення виставки не лише реалізуються товари, але і притягуються потенційні споживачі.
13. За результатами прогнозних розрахунків дохід від надання експортних операцій на підприємстві ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2018 – 2021 роки з урахуванням удосконалення заходів щодо підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності зросте приблизно до 50000 тис. грн., а економічний ефект – до 7000 тис. грн.
14. Сьогодні перед українськими підприємствами приладобудування постає актуальне завдання не втратити позиції на світовому ринку, а також збільшити свою долю за умов конкуренції з іноземними компаніями. Запропоновані заходи щодо підвищення ефективності зовнішньо-економічної діяльності приладобудівних підприємств можуть бути використані вітчизняними компаніями, що пояснює практичне значення досліджування.

АНОТАЦІЯ

Невідома Крістіна Юріївна, «Ефективність зовнішньоекономічної діяльності промислового підприємства приладобудівної галузі (на прикладі ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД»» випускна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 6.030503 «Міжнародна економіка», Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

Випускна робота складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження - зовнішньоекономічна діяльність підприємства приладобудівної галузі.

У роботі розглянуто теоретико-методологічні основи ефективності зовнішньоекономічної діяльності, фактори, що впливають на ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємств, методика оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Проаналізовано чинники, що впливають на зовнішньоторгівельну діяльність ТОВ «Телекарт-Прилад» (за допомогою інструменту SWOT-аналіз). Проведено аналіз показників ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Запропоновано напрями підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «Телекарт- Прилад» шляхом оптимізацій організаційної структури підприємства, а також завдяки вдосконаленню маркетингової стратегії.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність підприємства, експорт, ефективність експортної діяльності, фактори ефективності експортної діяльності, економічна ефективність.

ANNOTATION

Nevidoma Kristina “The efficiency of foreign trade activities of the instrument-making enterprised (on the example of LLC “Telecard-Pribor”)” on the receipt of educationally qualifying level of bachelor of speciality 6.030503 "International economy" the Odessa national economic university Odessa, 2019

Thesis consists of three chapters. Object of study is the foreign trade activity of an **instrument-making** enterprise. The subject of the study is the theoretical basis and practical organizational and economic measures to increase the efficiency of foreign trade activity.

Diploma thesis deals with theoretical aspects of of export activity of large industrial enterprises, as well as practical recommendations for increasing the efficiency of such activities.

The concept of export activity of the enterprise is defined, the factors influencing its efficiency, methods of estimation of export activity efficiency are investigated and generalized.

There is a SWOT-analysis of factors that influence LLC **“Telecard-Pribor”** and the analysis of export efficiency of LLC **“Telecard-Pribor”**.

The main directions of increasing the efficiency of foreign economic activity of LLC **“Telecard-Pribor”** are offered at the optimization of organizational structure and implementation of a new marketing strategy .

Key words: foreign economic activity of the enterprise, export, efficiency of export activity, factors of the efficiency, economic efficiency.